

obklopenou trnkami – často chodila jen sedět a ladit se s místem, přemýšlela, zda tady má vůbec něco vyrůst a jestli stavba nebude zásahem do krajiny. To už se ale pomalu začalo rýsovat základní motto: „Místo, kde se rodí klid a roste tvořivost.“ Marian tvrdí, že vlastně právě takhle definice stála na začátku procesu, kdy se začalo budovat. Ruku v ruce s tím přišlo dědictví po Marianových předcích z rodu stavitelů. A jak jinak uctít předky z rodu stavitelů než stavbou, která má v sobě estetiku, krásu, účelnost, lásku, soulad a vlídnou náruč pro každého přichozího.

Architektura podle vlastních návrhů

Většinu dispozic a koncepci domu si vymysleli a navrhli majitelé sami, místo měli dokonale nacítěné, architektky si pak přizvaly spíše pro konzultace. Jejich společným cílem byla moderní stavba z přírodních materiálů, bez zbytečných experimentů, ale s jasnou estetikou a respektem k místu. Díky architektům má stávající fasáda právě takový vzhled, včetně vysokých balkonových oken v celém přízemí.

Marian, který má stavební zkušenosti, převzal roli koordinátora a svou každodenní přítomností řešil detaily stavby s jednotlivými řemeslníky. S hrubou stavbou prý taková starost nebyla, náročnější to ale bylo s dokončovacími pracemi a výběrem finálních povrchových materiálů, což byl zase „úkol“, který stál na Žanetě. Dva roky byly ale každopádně nejvíce ovlivněny tím, že si stavba přitáhla samé skvělé řemeslníky, se kterými mají Marian a Žaneta i nadále přátelské vztahy a v duchu jim dnes a denně děkují.

Stavba stojí na keramických tvárnících, zateplených kamennou vatou a je obložená dřevem. Uvnitř převládá masivní dřevo od místního truhláře, přírodní podlahy, dlažby a marmoleum. Vytápění zajišťuje tepelné čerpadlo. Celý pozemek je vedený v ekologickém zemědělství, takže cokoliv se zde pěstuje, splňuje bio standardy.

Kameny z lesů a trnky z krajiny

Okolí jezírka tvoří až třísetleté kameny z místních lesů, které se zároveň staly odstíněním od silničky podél pozemku a vytvářejí tak pocit soukromí, zároveň však s výhledem do krajiny a otevřeného pozemku. Kameny se vybíraly v místních lesích za souhlasu majitele pozemků a následné skládání bylo v režii odborníků (dnes opět již kamarádů), kteří jezírko tvořili. Skládání do tvaru přírodních zídek a lemů jezírka byla doslova alchymie – kombinace těžké techniky a bagru s mravenčí ruční prací.

Kameny tvoří nejen estetickou dominantu a přirozenou clonu od komunikace, ale podle Žanety mají i „energetickou ochrannou funkci“. Trnkové keře,

které tu rostly dávno před stavbou, také zůstaly zachovány a dnes tvoří přirozené ohraničení pozemku a habitat pro ptáky i hmyz. Jejich hluboké kořeny odvádějí vodu z prudkých dešťů a brání erozi svahu. A v neposlední řadě jsou to právě trnky, které jsou pro mě symbolikou celého projektu a které mu ve finále daly i jméno a právem se dostaly také do loga.

Voda jako živel i učitel

Místo má specifickou hydrologii – podloží tvoří skála s písčitohlinitou vrstvou, která rychle odvodňuje. Po velkých deštích se loukou ještě několik dnů vinou potůčky z Brdců, které končí v živém plotě. Některé části pozemku zůstávají díky tomu stále zelené, jiné jsou v létě suché jako step. Tato zkušenost ovlivnila plánování výsadby – prostředí není přívětivé k ovocným stromům, zato se zde daří keřům a drobnému ovoci, jako je rybíz nebo maliny. Budoucí zahrada tedy počítá s vyvýšenými záhony a silnou vrstvou mulče.

Ekologické a praktické principy

Při volbě technologií hledali Stieberovi rovnováhu mezi ekologičností a spolehlivostí. Nešli cestou radikálních experimentů, ale vybírali osvědčené přírodní materiály: dřevo, pálenou cihlu, kamennou vatu, přírodní podlahoviny. Dřevo je ošetřené tak, aby vydrželo intenzivní provoz a údržbu.

Zateplení kamennou vatou místo polystyrenu pak zajišťuje lepší prodyšnost a dlouhou životnost. Odvětrávaná fasáda z prken chrání stěny před vlhkostí. Tepelné čerpadlo snižuje energetickou náročnost vytápění.

Místo pro kurzy i návrat k sobě

Jak už bylo zmíněno, dům není primárně rodinný hotel, ale je otevřený každému, kdo chce strávit čas v klidu, přírodě a esteticky příjemném prostředí. Je ideální pro tvůrčí a sebezorgové kurzy, pobyty zaměřené na zdraví, relaxaci a propojení s krajinou.

NA TRNKOVÉ LOUCE

www.natrnkovelouce.cz

VE FARMÁŘSKÉ ŠKOLE

s těmi, co se rozhodli hospodařit jinak

TEXT: Klára Hrdá
FOTO: Asociace AMPI
a archiv Farmářské školy

Ekologické zemědělství, praxe na farmách, učení skrze práci a komunita lidí, kteří se nebojí změny – tak to je Farmářská škola. Výuka probíhá přímo na farmách po celé republice a je doplněna o víkendové semináře a exkurze. Co takové studium přináší v praxi, popisují tři lidé, kteří mají se školou osobní zkušenost: zakladatel Jiří Prachař, farmářka a mentorka Jana Rosenbaumová a student prvního ročníku Viktor René Schilke. Každý z nich přináší jiný pohled. Společně ale ukazují, že vzdělávání v zemědělství může být živé, funkční a pro mnohé i transformační.

„Nečekal jsem, že to bude tak silné.“ Jiří Prachař o Farmářské škole

Jiří Prachař, zakladatel Farmářské školy, o sobě mluví skromně, ale jeho příběh ukazuje hluboké odhodlání měnit vzdělávání v ekologickém zemědělství. K nápadu založit školu ho přivedla vlastní zkušenost: touha stát se ekologickým farmářem v době, kdy v Česku takové vzdělání prakticky neexistovalo.

„Studoval jsem v Budějovicích udržitelné hospodaření, ale bylo to celé hodně teoretické. Nakonec jsem odjel do Německa, kde jsem zůstal sedm let. Pracoval jsem na farmách, studoval a v hlavě si skládal koncept školy, jakou bych si přál i u nás,” vzpomíná Jiří.

Po návratu domů přetavil svou zkušenost do konkrétního modelu – spojil inspiraci ze zahraničí s potřebami místního prostředí. Tak vznikla Farmářská škola. Dnes říká, že je pro něj obrovským naplněním vidět, kolik mladých lidí má chuť zemědělství dělat jinak. „To je asi největší překvapení. Nečekal jsem, že potkám tolik skvělých lidí, kteří do toho půjdou naplno,” říká.

Škola podle něj nestojí jen na teorii, ale na neustálé

interakci. „Každý rok musím o stejné věci mluvit jinak, protože každá skupina studentů je jiná. I pro mě je to růst – profesní i lidský.”

Největší překážkou je stále financování. „Pořád sháním peníze. Exkurze, praxe – to něco stojí. A my nechceme, aby si to studenti museli platit sami,” říká upřímně.

Prachař ale sleduje i absolventy. Mnozí z nich už dnes sami hospodaří – ať už na vlastních farmách, nebo jako součást větších celků. „Chceme pro ně vytvořit podpůrný fond, který by jim pomohl v začátcích s plánováním, investicemi, kontakty. Právě ten začátek rozhoduje, jestli u toho zůstanou.”

A proč to všechno dělá? „Protože to má smysl. A protože mě to baví.”

„Když se farma otevře studentům, obohacení je oboustranné.” Jana Rosenbaumová z Farmy Lukava

Farma Lukava v podhůří Orlických hor je nejen místem poctivého hospodaření, ale také dlouho-

dobým partnerem Farmářské školy. Její spolumatelka Jana Rosenbaumová popisuje spolupráci se studenty jako živý a přínosný proces – i když ne vždy jednoduchý.

„Když se potkáme se studentem, jde nám o to, abychom si sedli oboustranně. Pokud to neklape hned na začátku, nemá cenu se trápit,“ říká otevřeně. V Lukavě se snaží dát studentům nejen praktickou zkušenost, ale i prostor pro sdílení nápadů a osobní růst.

Co jí osobně dává spolupráce s Farmářskou školou? „Prošla jsem si dřív zkušeností s krátkodobými dobrovolníky. Tady je obrovský rozdíl – studenti zůstávají celou sezónu. Mají čas porozumět provozu a mnohdy přinášejí i nové nápady, jak věci zlepšit,“ říká Jana. Někteří studenti například pomohli s organizací farmy díky své zkušenosti z jiných oborů.

Výzvy? „Není to vždy snadné. Musí fungovat osobní chemie, studenti nejsou levná pracovní síla, ale lidé, kteří se chtějí učit. Vyžadují čas, otevřenost, někdy udělají chybu, která pak bolí farmáře. Ale když se vše vyjasní dopředu a nastaví se jasná pravidla, může to být přínosné pro obě strany.“

A proč by se měl někdo stát studentem Farmářské školy? „Protože je to smysluplné. Člověk získá reálný vhled do ekologického zemědělství a může si ověřit, jestli je to jeho cesta. A pokud máme do budoucna budovat potravinovou soběstačnost a rozvoj menších farem, pak potřebujeme lidi, kteří budou znát nejen teorii, ale i každodenní praxi.“

Podle Jany je práce farmáře náročná, ale hluboce naplňující. A když se dobře nastaví spolupráce mezi zkušeným farmářem a motivovaným studentem, vzniká něco víc než jen učební vztah – vzniká společný krok k lepší budoucnosti krajiny i společnosti.

Co je Farmářská škola?

Farmářská škola – Střední odborná škola ekologického zemědělství vznikla z touhy změnit způsob, jakým se u nás předává znalost péče o půdu, krajinu a potraviny. Nabízí tříleté prakticky zaměřené studium pro dospělé, které propojuje ekologické a biodynamické zemědělství s osobním rozvojem a komunitním myšlením. Výuka probíhá přímo na farmách po celé republice a je postavená na principu „učit se prací“, studenti tráví většinu roku praxí. Farmářská škola není jen o dovednostech, ale i o hodnotách, vztahu k půdě a odvaze žít jinak.

Více na:

www.farmarskaskola.cz

„Je to víc než škola. Je to styl života.“ Student prvního ročníku Viktor René Schilke o své cestě k ekologickému zemědělství

Když Viktor René Schilke poprvé přišel na farmu, ještě netušil, že se brzy stane studentem Farmářské školy. Přivedla ho tam kamarádka a on začal pomáhat – bez ambicí, bez plánu. „Až později jsem si řekl, že bych to mohl zkusit naplno. Teď jsem v prvním ročníku a mám pocit, že jsem součástí něčeho většího.“

Viktor říká, že ho na Farmářské škole nejvíc baví to, že ji vlastně ani nevnímá jako studium v klasickém slova smyslu. „Většinu času jsem na farmě, kde to beru jako smysluplnou práci. Pak přijedu na seminář a tam jsou lidi, co mají stejný zájem. To mě nadchlo.“

Silný moment pro něj představuje každodenní objevování světa rostlin a přírody, které dřív přehlížel. „Najednou rozumím, co kolem mě roste. V přírodopisu mě to nikdy nebavilo, ale teď je to úplně nový svět.“

Farmářská škola je pro něj především komunitou – místem, kde potkal přátele, inspiraci a směr. „Po střední jsem dlouho hledal školu, která by mi dávala smysl. Tady jsem ho našel. Je tu jasná vize proměnit české zemědělství skrze nové ekologické farmáře.“

Přesto přiznává, že zatím netuší, zda sám založí vlastní farmu. „Spíš se cítím jako houba – nasávám. Učím se, jak věci fungují. Pomáhám naplňovat vizi farmy, na které pracuju. A to mi dává smysl.“

Na závěr dodává s úsměvem: „Škola nás bere jako partnery. Jsme zváni k plánování, můžeme přinášet nápady. To není běžné. A o to víc si toho vážím.“

